

Prezentare generală a procedurilor înaintea Curții de Justiție a Asociației Europene a Liberului Schimb

Asociația Europeană a Liberului Schimb (AELS) a fost înființată în 1960 și are ca scop promovarea liberului schimb în Europa.

În prezent, statele membre AELS sunt Islanda, Liechtenstein și Norvegia. Statele membre AELS și statele membre ale Uniunii Europene au semnat în 1992 Acordul privind Spațiul Economic European (SEE).

În statele membre AELS se aplică o parte semnificativă a prevederilor de drept UE.

Procedurile înaintea Curții de Justiție a Asociației Europene a Liberului Schimb (Curtea AELS) sunt similare celor înaintea Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE).

Una din diferențele importante este legată de regimul lingvistic. În timp ce la CJUE oricare dintre limbile oficiale ale statelor membre poate fi limba de procedură într-o cauză (în funcție de anumite reguli), limba de lucru fiind, conform tradiției, limba franceză, la Curtea AELS, limba engleză este limba de procedură și limba de lucru. În consecință, toate documentele transmise de un stat membru trebuie să fie în limba engleză.

Curtea AELS este competentă să judece următoarele tipuri de cauze:

- **acțiuni directe:** acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor, introduse de Autoritatea de Supraveghere în contradictoriu cu un stat membru AELS; acțiuni în constatarea abținerii de a acționa, introduse împotriva Autorității de Supraveghere; acțiuni în anularea unui act care emană de la Autoritatea de Supraveghere, introduse de un stat membru AELS sau de orice persoană fizică sau juridică direct și individual interesată.
- **cereri preliminare** privind interpretarea dreptului UE, formulate de instanțe naționale din statele membre AELS. Spre deosebire de CJUE, Curtea AELS nu se poate pronunța asupra validității dreptului UE, ci numai în interpretarea acestuia, iar avizele Curții AELS sunt consultative (nu sunt obligatorii nici pentru instanța națională care a formulat cererea, nici pentru alte instanțe naționale aflate în situații similare).

Întrucât cauzele aflate pe rolul Curții AELS pot ridica probleme importante din perspectiva dreptului UE și a modului în care acesta ar trebui să fie aplicat de instanțele naționale din statele membre ale UE, documentele procedurale întocmite în cauzele aflate pe rolul Curții AELS sunt transmise și guvernelor statelor membre UE.

În acest context, România, în calitate de stat membru al UE, poate:

- să intervină în cauzele având ca obiect acțiuni directe – situație în care susține poziția uneia dintre părți;
- să formuleze observații scrise – atât în acțiunile directe, cât și în cererile preliminare; Spre deosebire de procedura înaintea CJUE, în care un stat membru UE, în cadrul acțiunilor directe, poate doar să intervină în susținerea uneia dintre părți, în cazul acțiunilor directe de pe rolul Curții AELS, statul membru UE poate opta pentru formularea de observații scrise, situație în care nu trebuie să se limiteze la prezentarea de argumente în susținerea uneia dintre părți, ci poate susține propria sa interpretare cu privire la problema dedusă judecării.

În fața Curții AELS, cauzele urmează **o fază scrisă** (depunerea de memorii) **și o fază orală** (audierea pledoariilor).

În cazul acțiunilor directe:

1. **Faza scrisă** cuprinde:

- a. Cererea introductivă - documentul procedural prin care se declanșează acțiunea;
- b. Memoriul în apărare - răspunsul pârâtului la cererea introductivă;
- c. Memoriul în replică- răspunsul reclamantului la memoriul în apărare;
- d. Memoriul în duplică – răspunsul pârâtului la replică.
- e. Memoriul în intervenție, dacă este cazul.

2. **Faza orală**

Curtea AELS poate decide să nu organizeze o fază orală atunci când ambele părți sunt de acord cu această măsură. Faza orală are ca scop prezentarea pe scurt a poziției fiecărei părți (inclusiv față de susținerile părții adverse) și, eventual, lămurirea Curții AELS cu privire la diferite aspecte relevante în contextul cauzei.

În cazul cererilor preliminare:

3. **Faza scrisă** cuprinde:

- a. Cererea preliminară - documentul procedural prin care o instanță națională a unui stat membru AELS solicită Curții o opinie consultativă cu privire la interpretarea unei dispoziții de drept UE;
- b. Observațiile scrise – documentul procedural depus de părțile din litigiul principal (litigiul de pe rolul instanței naționale care a formulat cererea preliminară), de orice stat membru AELS sau UE, de Autoritatea de Supraveghere și de Comisia Europeană; în practică, Autoritatea de Supraveghere și Comisia Europeană formulează observații în toate cauzele de pe rolul Curții AELS.

4. **Faza orală** – are ca scop, în primul rând, să ofere posibilitatea persoanelor implicate în procedură să reacționeze la observațiile scrise depuse în cauză.